

*Dr Michał Zając,
Instytut Informacji Naukowej
i Studiów Bibliologicznych,
Uniwersytet Warszawski*

**Jak sprawić, aby uczniowie czytali –
rola nauczycieli i bibliotekarzy**

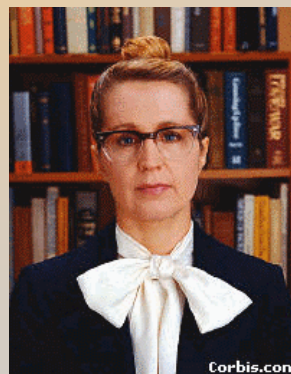
Falenty
10.09.2014

Anty - Motto:

„Do czytania nikogo się nie przekona: albo chce czytać (i będzie!) albo nie chce i wołami się wtedy nie przyciągnie...”

...poszukajmy więc innego miejsca pracy !

Największe wyzwanie: *Czytelnik oporny: zjawisko – definicja:*

- ★ **Czytelnicy oporni** (kalka z angielskiego: „reluctant reader”) to młodzi ludzie w wieku 9-14, którzy mimo wszelkich pozytywnych predyspozycji psychofizjologicznych nie są zainteresowani czytaniem.
- ★ Ostrożnie szacowany rozmiar zjawiska: 19,8% (dane dotyczące użytkowników bibliotek regionu płockiego).

Czytelnicy oporni i biblioteka - stereotypy:

Stereotypy młodzieży wśród bibliotekarzy:

- ★ Głośni i nieznośni;
- ★ Pełni energii i entuzjazmu;
- ★ Niezorganizowani i działający chaotycznie;
- ★ Kierujący się emocjami;
- ★ Pozbawieni szacunku;
- ★ Nieprzewidywalni;
- ★ Tylko telewizja i komputery ich interesują;
- ★ Dziwnie wyglądają;
- ★ Biblioteki ich nie interesują!

Czytelnicy oporni i biblioteka – stereotypy:

Stereotypy bibliotekarza wśród młodzieży:

- ★ Ćśśśś - Obsesjonaci ciszy;
- ★ Nudziarze;
- ★ nie znają się na komputerach
- ★ sztywniacy ;
- ★ mole książkowe;
- ★ nie są w stanie obsłużyć więcej jak jedną osobę w jednej chwili;
- ★ ciągle martwią się o te swoje książeczki;
- ★ kobiety w okularach z grubymi szklami;
- ★ poważni;
- ★ młodzież ich nie interesuje !

Stereotypy ☺

Stereotypy ???? ☺

Praca indywidualna – zasady?

- ★ Dążenie do nawiązania kontaktu;
- ★ Kreatywność;
- ★ Zdecydowanie i konsekwencja;
- ★ Zapomnienie o ... stereotypach;
- ★ Cierpliwość;
- ★ Zachowanie spokoju.

Czytelnicy oporni i biblioteka... szkolna – szanse 😊

- ★ Czytelnicy oporni są na miejscu!
- ★ Pojawiają się w bibliotece;
- ★ Bibliotekarz ma z nimi dodatkowy kontakt na zajęciach.

Czytelnicy oporni i biblioteka... szkolna – zagrożenia ☹

- ★ Są na miejscu , ale tego miejsca często nie lubią...
- ★ Pojawiają się w bibliotece, ale pod przymusem – lektury!
- ★ Misja biblioteki szkolnej nie sprzyja krzewieniu czytania dla przyjemności ("biblioteka szkolna to przede wszystkim warsztat umysłowego trudu" Radlińska).

Co nauczyciele i bibliotekarze mogą...: praca indywidualna!

Pytanie zasadnicze: Co Cię interesuje?

Grasz w piłkę? W kosza?

Chodzisz do kina?

Masz psa? A może kota?

Lubisz samochody?

Pierwszy makijaż?

Statki kosmiczne?

Pierwsza miłość?

MAM WSZYSTKO !

NA KAŻDY TEMAT !!!

Co nauczyciele i bibliotekarze mogą...: *metody zbiorowe:*

- ★ Spotkania z interesującymi ludźmi;
- ★ Konkursy biblioteczne;
- ★ Dyskusje biblioteczne;
- ★ *Booktalking* (Gawędy o książkach);

Co nauczyciele i bibliotekarze mogą: metody zbiorowe: „**booktalking**”

- ★ „Gawędy o książkach”
- ★ Nowoczesna forma prezentacji książek,
- ★ Wykorzystywane doświadczenia marketingowe,
- ★ Metoda idealna do wykorzystania w praktyce bibliotekarza szkolnego,
- ★ Prezentacja literatury pięknej i literatury niebeletrystycznej.

Co nauczyciele i bibliotekarze mogą: metody zbiorowe: „**booktalking**”

- ★ Lekcja biblioteczna (zastępstwo?);
- ★ Zestaw 10 tytułów;
- ★ Krótka PREZENTACJA (3-4 minuty) jeden tytuł;
- ★ Zróżnicowane konceptu i formy, ale 1 naczelny cel: odpowiedzieć na pytanie „Dlaczego mam to przeczytać?”

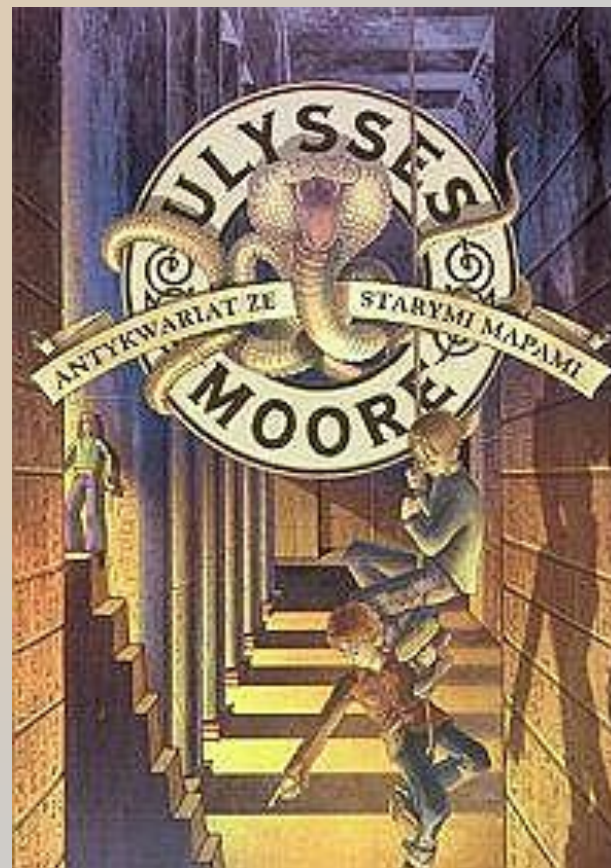

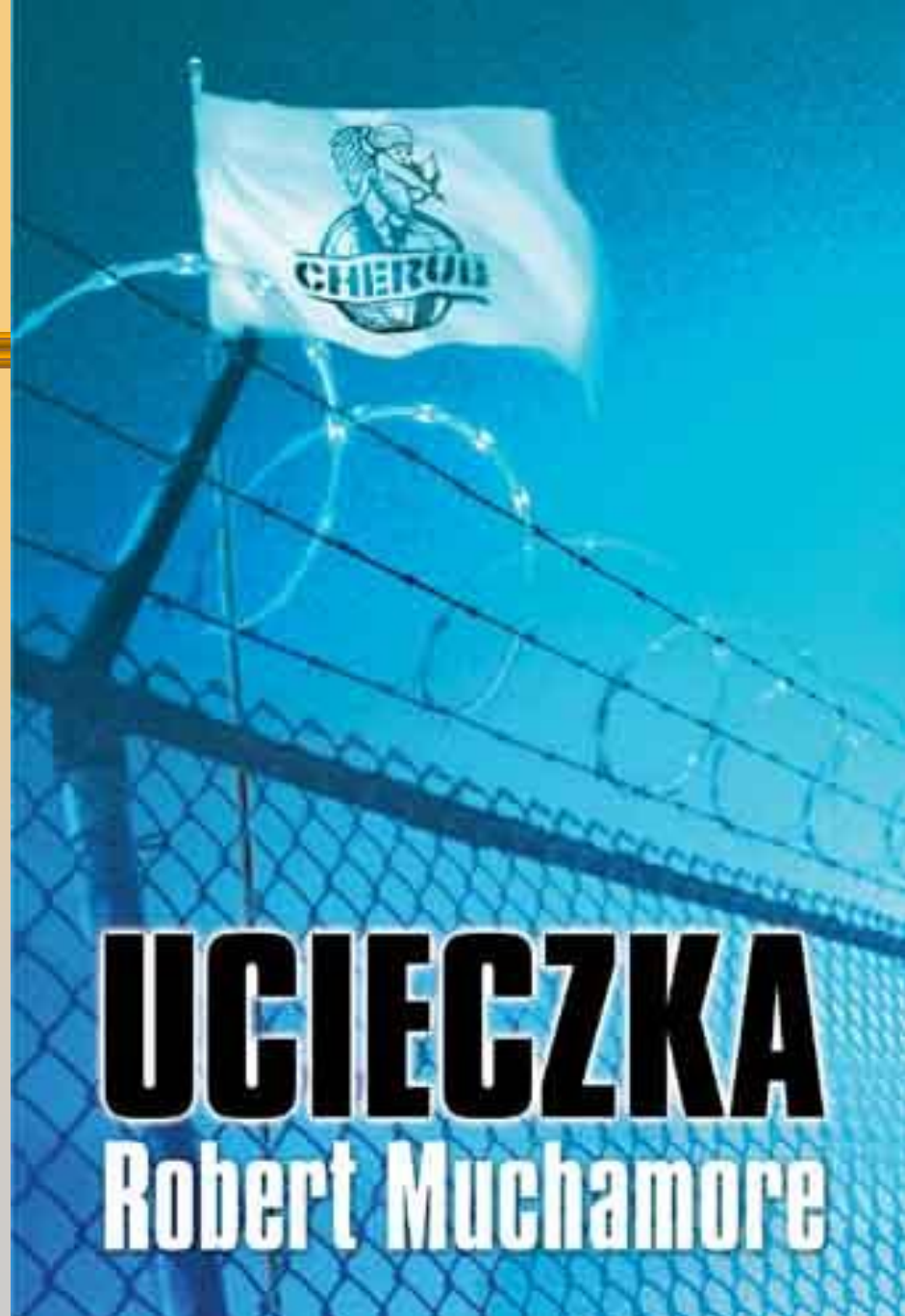

Dobór propozycji lekturowych:

- ★ Atrakcyjne, kolorowe edycje,
- ★ Wyrazisty bohater w odpowiednim wieku;
- ★ Szybka akcja;
- ★ Niezbyt grube;
- ★ Ale też nie zeszytowe...
- ★ Dużo dialogów;
- ★ Większy druk.

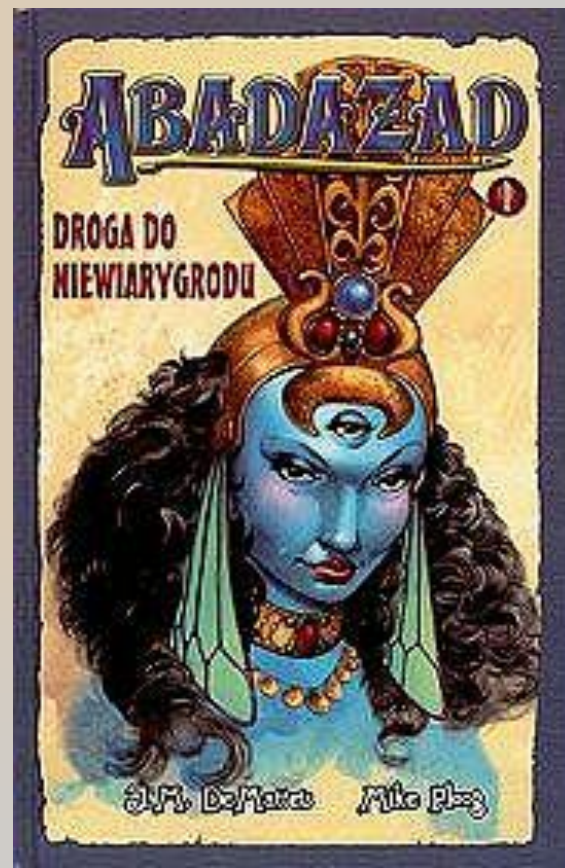

UCIECZKA
Robert Muchamore

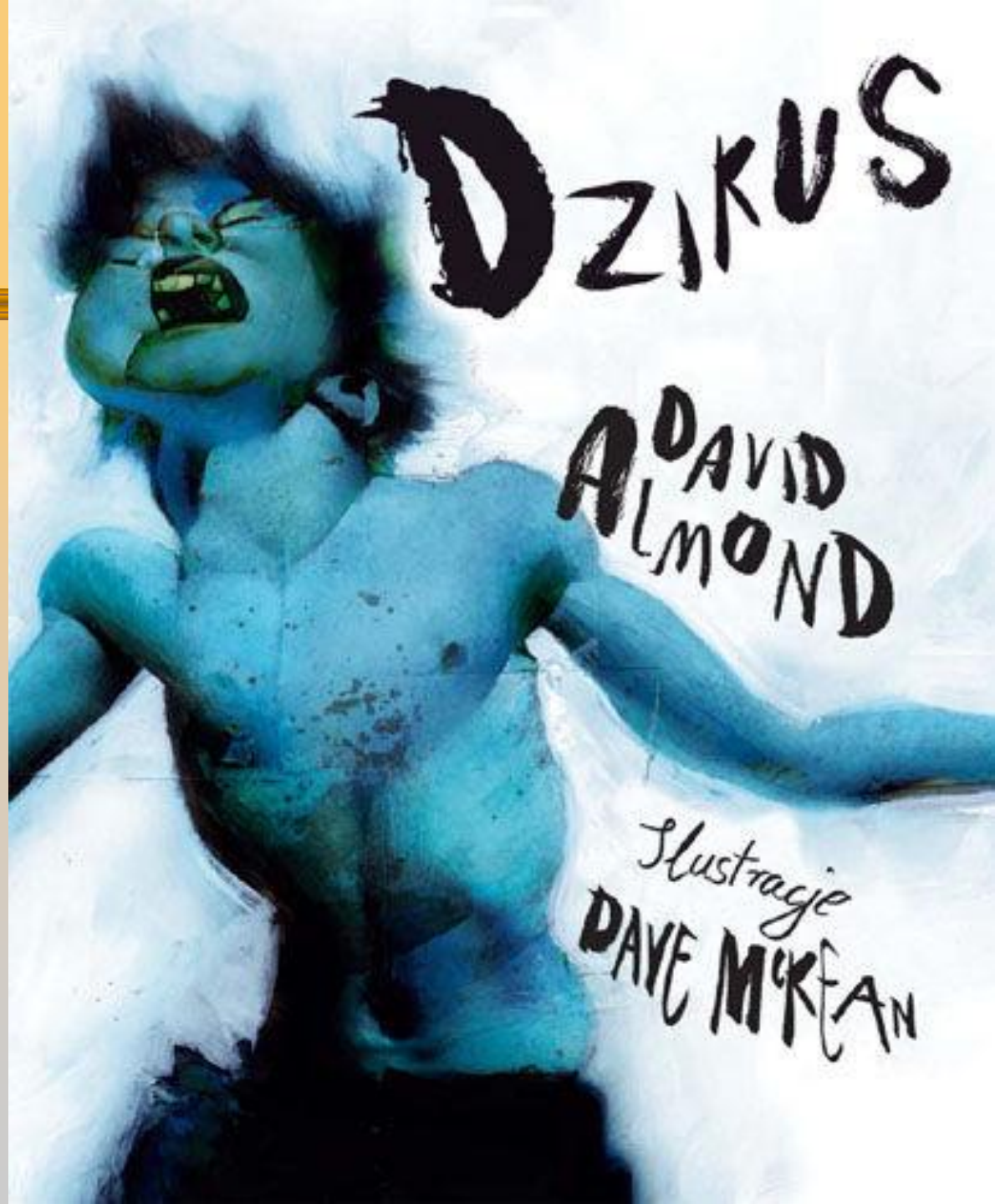

Dobór propozycji lekturowych:

- ★ Coraz częściej – mimo pozornie „podrosłego” wieku ilustracje!
- ★ Zawsze dobierane indywidualnie do osoby i jej zainteresowań!

DZIKUS

**DAVID
ALMOND**

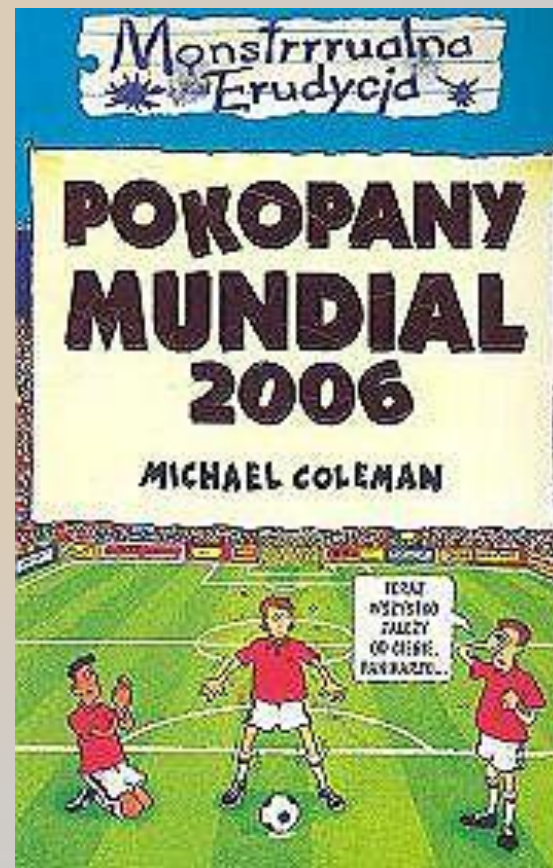
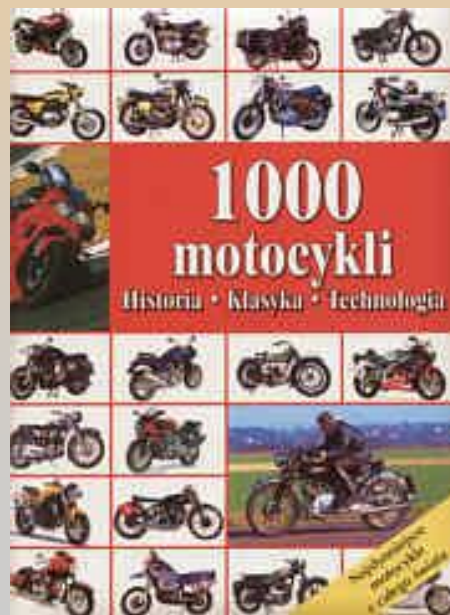
Ilustracje
DAVE M'KEAN

Dobór propozycji lekturowych:

- ★ Coraz większa popularność zyskują książki *non-fiction*, niebeletrystyczne.

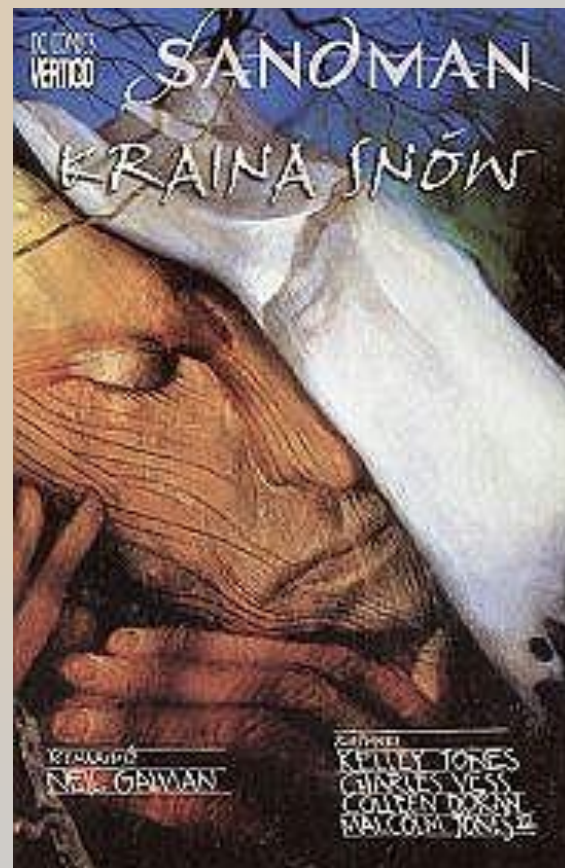

Dobór propozycji lekturowych:

- ★ Ważnym orężem w pracy z czytelnikiem opornym są komiksy, czy je lubimy czy nie
- ★ Ostatnio rynek komiksu wzbogacił się o wiele interesujących pozycji:

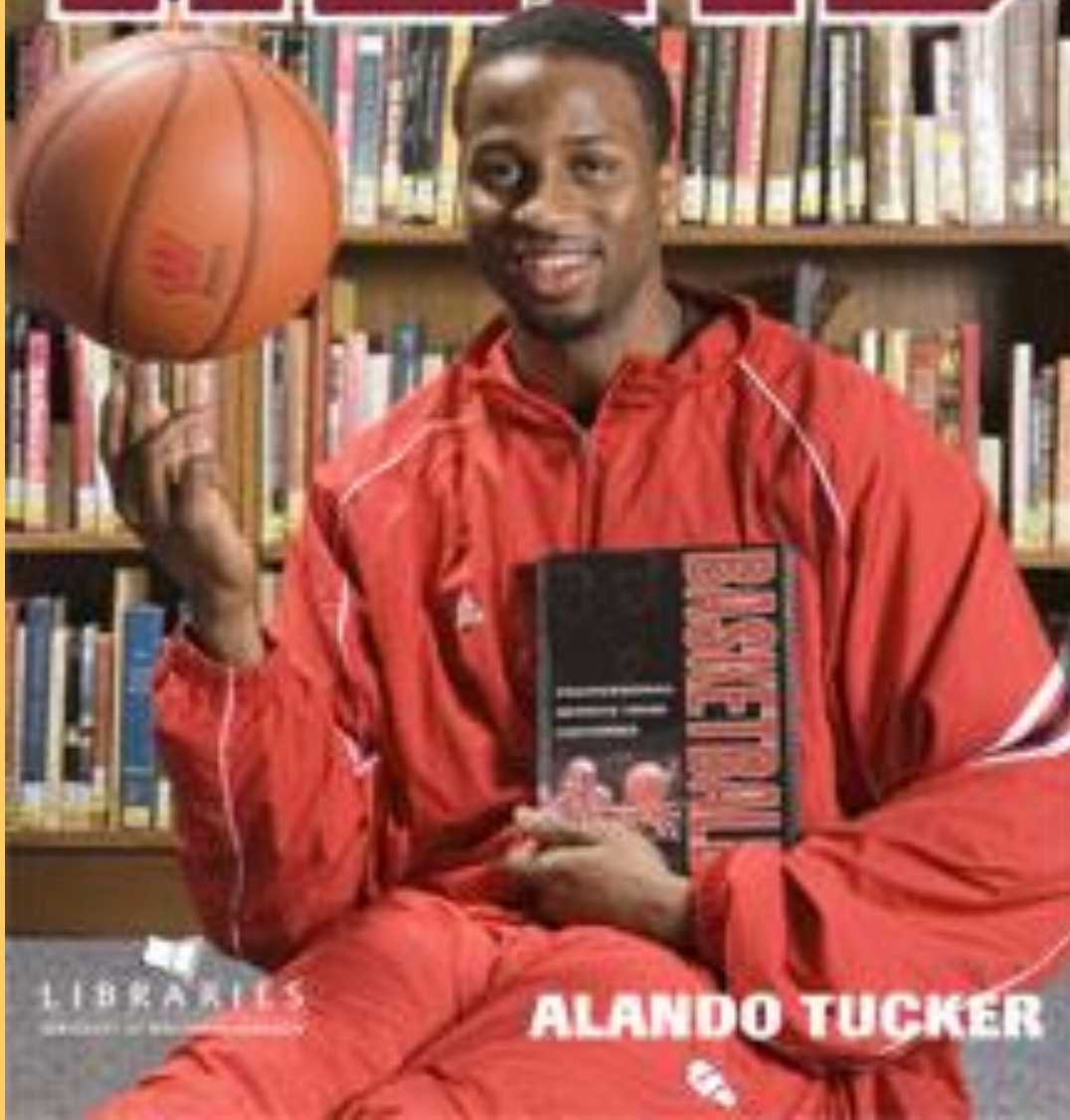

Dobór propozycji – listy tytułowe!

- ★ Każdy bibliotekarz pracujący z „opornymi” powinien mieć na podorędziu – w głowie lub na kartce – zróżnicowaną listę/listy sprawdzonych tytułów do natychmiastowego zaproponowania.

READ

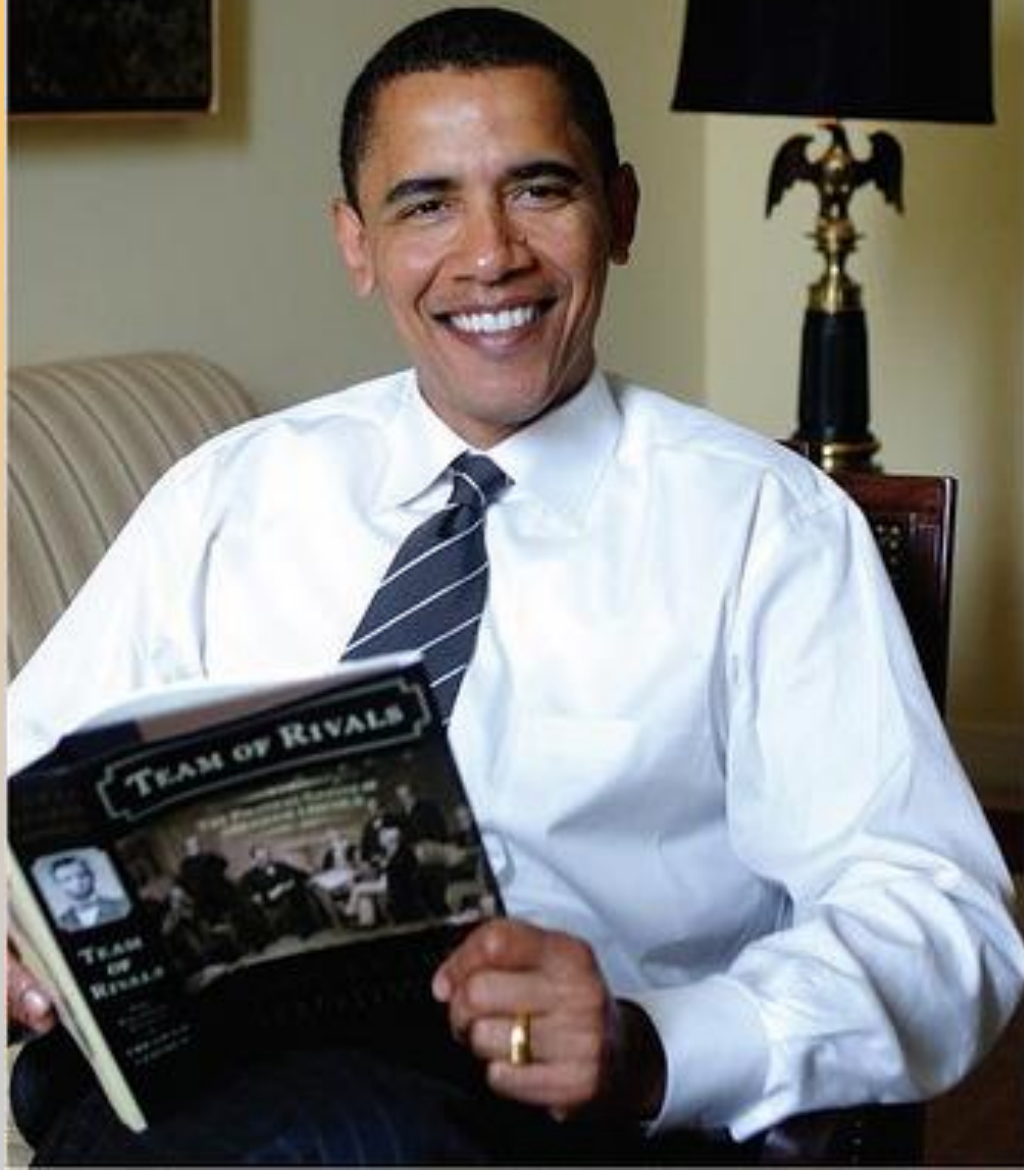
LIBRARIES
UNIVERSITY OF WISCONSIN

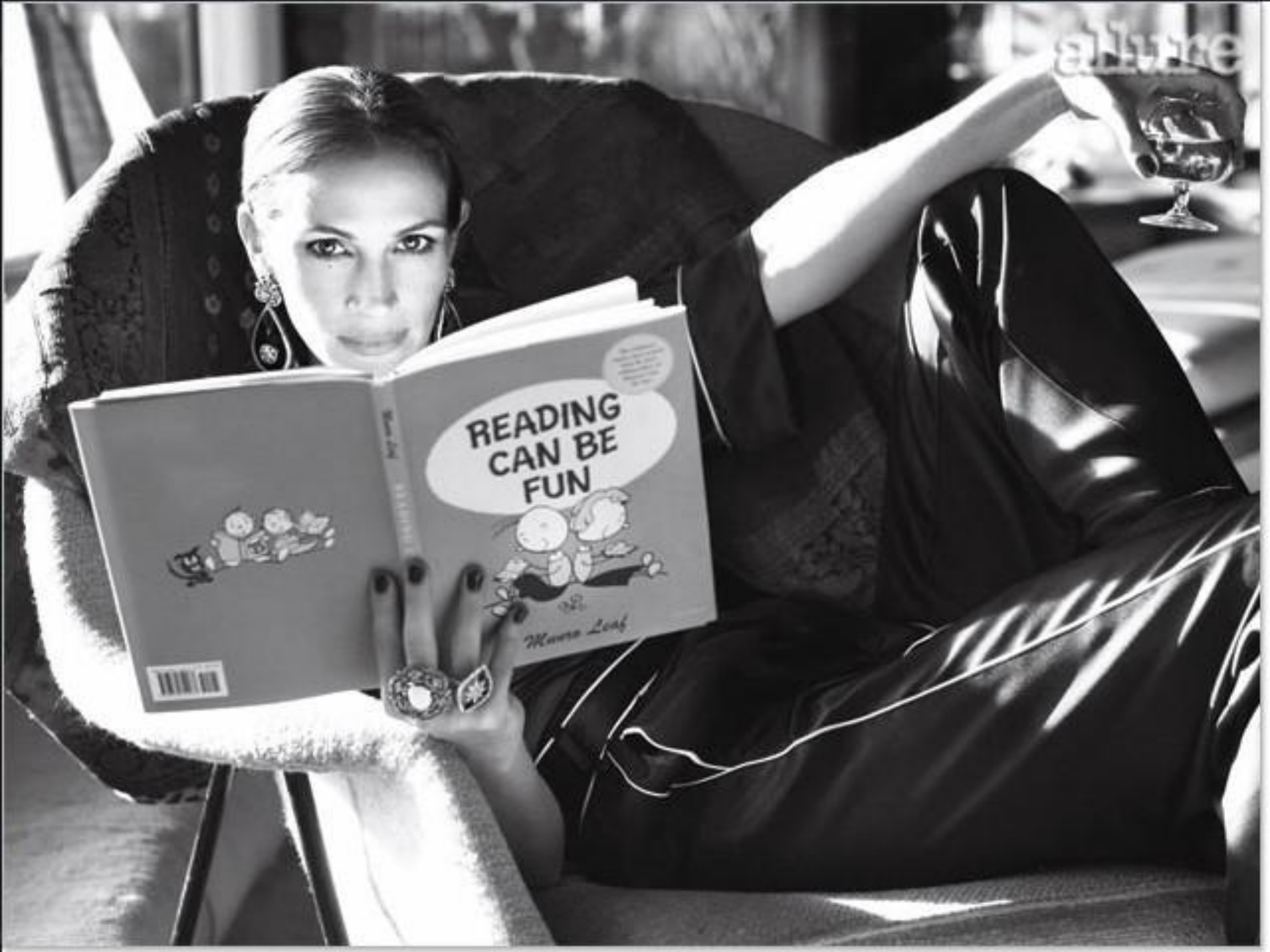
ALANDO TUCKER

READ

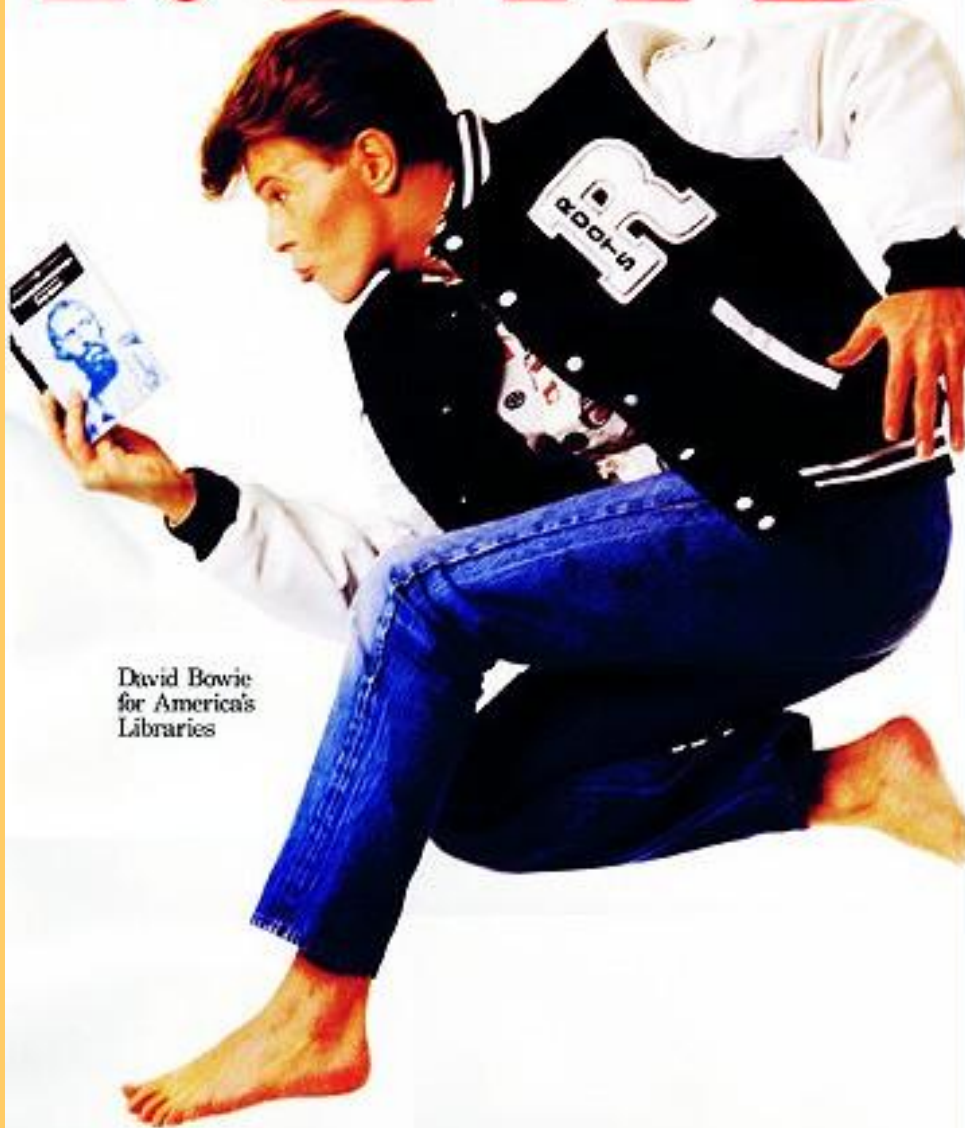

READING
CAN BE
FUN

Maura Leaf

READ

David Bowie
for America's
Libraries

Read more.

Promocja czytania a formaty nieksiążkowe / inne media

Jednym z podstawowych sposobów zainteresowania czytelników opornych biblioteka i jej ofertą są formaty nieksiążkowe:

- ★ Komiksy;
- ★ Czasopisma (!!!);
- ★ CD (muzyka);
- ★ DVD;
- ★ Gry komputerowe;
- ★ Internet.

Promocja czytania a formaty nieksiążkowe / inne media: zalety ☺

- ★ Przyciągają do biblioteki;
- ★ Poszerzają jej ofertę;
- ★ Zmieniają stereotyp „miejsca zakurzonego i mało atrakcyjnego”.

Promocja czytania a formaty nieksiążkowe / inne media: wady ☹

- ★ Przyciągają do biblioteki – ale czy do czytelnictwa ? Czy przeciwdziałają czytelnictwu opornemu?
- ★ W pewnej mierze dezorganizują prace biblioteki (gry!!!! ale multimedia także);
- ★ Najbardziej lubiane pisma są najmniej lubiane przez bibliotekarzy...
- ★ Otwierają drzwi biblioteki na przemoc i pornografię;

Gry ...

Promocja czytania a formaty nieksiążkowe / inne media: a więc?

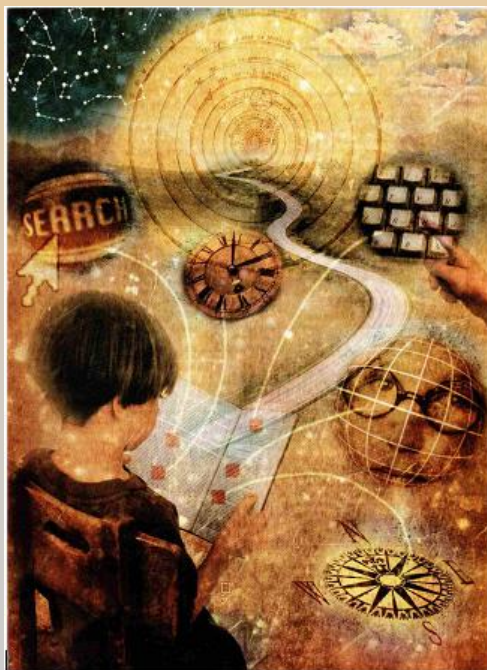
- ★ „chcemy promować dobrą książkę przyczyniając się tym samym do odwrócenia uwagi młodych ludzi od komercyjnej kultury masowej oraz nowych, elektronicznych mediów częstokroć blokujących dostęp do cennych i wartościowych przekazów. Aby to osiągnąć literatura powinna być dostarczona w formie atrakcyjnej i nowoczesnej, konkurencyjnej wobec konsumpcyjnego stylu życia”.

Promocja czytania a formaty nieksiążkowe / inne media: a więc?

- ★ Pokolenie współczesnych młodszych nastolatków jest pokoleniem multimedialnym. Młodzi są skłonni korzystać w swoich kontaktach z mediami ze wszystkich formatów. Sama książka już się nie obroni.....
- ★ „Jeżeli nie możesz ich pokonać – dołącz do nich”.

Net generacija

Podstawa sukcesu: współpraca!

- ★ Jednym z najważniejszych warunków sukcesu w szkolnej promocji czytania jest dobra współpraca pomiędzy Dyrekcją , Bibliotekarzami i Nauczycielami

Zamiast zakończenia:

„Boże, daj mi pogodę ducha,
abym mógł przyjąć to,
czego zmienić nie można;
odwagę abym mógł zmienić to,
co zmienić można,
i mądrość, abym mógł
odróżnić jedno od drugiego”.

*„Czytelnicy oporni w bibliotece:
Zjawisko – metody pracy
– dobór literatury”*

Dziękuję za uwagę!

Michał Zajac

michal.zajac@uw.edu.pl